

**Economic Policy Reforms
Going for Growth – 2007 Edition**

Summary in Hungarian

**Gazdaságpolitikai reformok
A növekedés jegyében – 2007. évi kiadás**

Összefoglalás magyarul

Összefoglaló

Az elmúlt évtizedben nagyon sok OECD országnak nem sikerült csökkentenie a vezető országokhoz viszonyított lemaradását az egy főre jutó GDP terén, ezért újra kell értékelni azokat az alapvető növekedésösztönző tényezőket, melyek befolyásolják a főbb irányelveket. *A növekedés jegyében* című kiadvány két évvel ezelőtt indult útjára azzal a céllal, hogy a nemzeti közpolitikák és hatásaik szisztematikus összehasonlításával segítse az OECD országok jóléti növekedését. A mások sikereiből és kudarcaiból való okulás a fejlődés igen hatékony módja, azonban nem fordulhat folyamatos másolásba. Bár teret kell biztosítani az OECD országok közötti társadalmi preferenciák alapvető különbségeinek, a nemzeti viszonyok egyedisége nem használható kényelmes kifogásként arra, hogy szemet hunyjunk a hatástalan politika alkalmazása felett.

A növekedés jegyében első kiadása az összehasonlító vizsgálatok újszerű formáját vezette be, amely a gazdasági teljesítményhez jól körülhatárolt kapcsolódó strukturális politikai mutatókra épül. Ezen mutatókat együtt alkalmazva a gazdasági területek széles spektrumának teljesítménymérőivel, valamint az OECD bizottságainak és munkatársainak részletes szakvéleményével, minden egyes tagország számára összeállítottak egy öt politikai prioritásból álló csomagot. *A növekedés jegyében* második, 2006. évi kiadása felmérte a prioritásként meghatározott politikai területeken elért eredményeket, és úgy bővítette a strukturális összehasonlító vizsgálatok mutatóinak körét, hogy tekintetbe vegye az innovációt serkentő irányelveket is.

Az első kiadáshoz hasonlóan, *A növekedés jegyében* 2007. évi kiadása minden egyes országra és az Európai Unióra vonatkozóan is megállapítja azt az öt politikai prioritást, amely a legnagyobb valószínűséggel lendítené fel az egy főre jutó GDP növekedést a jövőben. Ezen politikai prioritások közül legalább három nemzetközi

szinten összehasonlítható teljesítménymutatóra és politikai környezetre épül. A másik két prioritást nem mindig támasztják alá mutatók; inkább ország-specifikus szakvéleményekre épülnek, hogy megragadassák azokat fontos politikai területeket, amelyek nem feltétlenül értelmezhetők mennyiségi mutatók alapján.

Az *1. fejezet* áttekinti a közelmúlt növekedési teljesítményének átfogó irányvonalát az OECD országokban, valamint a teljesítmény konkrétan meghatározott gyenge pontjait célzó politikai prioritásokat. Az említett prioritási területekhez kapcsolódó konkrét ajánlásokat a *2. fejezet* országonkénti feljegyzései tárgyalják részletesen, a prioritások kiválasztására használt politikai mutatókat pedig a *3. fejezet* mutatja be. Emellett az országonkénti feljegyzések tartalmazzák a feltárt probléma megoldására hozott korábbi intézkedéseket, amennyiben voltak ilyenek, és új javaslatokat is tesznek.

Mivel a magas munkanélküliségi arány és az alacsony munkaerőpiaci részvétel továbbra is jelentős probléma számos európai országban, az ilyen gazdaságokban a munkaerőpiaci teljesítmény javítására tett intézkedések teszik ki politikai prioritások legnagyobb hányadát. Az alacsony bevételű országokban, de Japánban és Svájcban is, a termelékenység növelése jelenti a legnagyobb kihívást: ezért a prioritások jellemzően a termékpiacok liberalizálására összpontosítanak, különösen a hálózati iparágakban és szolgáltatóipar terén. Az angol anyanyelvű országok munkaerőpiaci teljesítménye általánosságban véve jó, de mindegyikre elmondható, hogy a szakképzési szint növelése – különösen a középfokú oktatás fejlesztésével – elengedhetetlen. Végezetül, a diplomások arányának növelése és/vagy az oktatás és kutatás minőségének javítása érdekében nagyon sok EU országban meg kell erősíteni a felsőfokú oktatási rendszert.

A *4. fejezet* a *Foglalkoztatási stratégia* áttekintésének összefüggésében, nemrégiben lezajlott OECD felmérésre, valamint a rendelkezésre álló munkaerőpiaci kutatások széles körére alapoz, amikor meghatározza a foglalkoztatási eredményeket alakító politikák és intézmények egy részét. Az elmúlt évtizedben tapasztalt munkaerőpiaci teljesítményváltozás vázlatos áttekintését követően a munkaerő-kereslet, és -kínálat vizsgálatával általánosságban valamint konkrét csoportokra vonatkozóan is értékeli a politika foglalkoztatásra gyakorolt főbb hatásait, feltérképezi a különböző makro-ökonómiai politikákat és azok kölcsönhatását a meglévő politikák keretrendszerével, továbbá megvizsgálja az OECD országokban feltételezett reformok előnyeit.

Megállapítja, hogy általában a politikai és intézményrendszeri változások tehető felelőssé az elmúlt két évtizedben tapasztalható munkanélküliségi tendenciák országok közötti eltéréseinek közel feléért. Általában a magas és hosszú ideig folyósított munkanélküli ellátás, a magas adósávok, valamint a szigorú versenyellenes termékpiaci szabályozás növeli a munkanélküliséget, és visszaszorítja a munkaerő-piaci részvételét. Ezzel ellentétben a nagymértékben központosított és/vagy koordinált munkabérmegállapítási rendszerek, valamint az aktív munkaerőpiaci programokra (ALMP – *active labour market programmes*) fordított közkiadások egyes kategóriái szemmel láthatóan csökkentik a munkanélküliséget. Különböző politikacsomagok hasonló foglalkoztatási eredményeket hozhatnak, jóllehet az átfogó gazdasági teljesítményre és közfinanszírozásra gyakorolt hatásaik nem feltétlenül egyeznek meg.

Ezekon az általános politikákon kívül bizonyos népességcsoportok, például az idősebb munkavállalók, a nők és a fiatalok foglalkoztatási kilátásaival egyéb, konkrét politikák foglalkoznak. Például az állami nyugdíjrendszerbe ágyazott, korai nyugdíjazást ösztönző elemek és egyéb szociális transzfer-programok visszaszorítják az idősebb kori munkavállalást. A gyermekgondozási támogatások fellendítik a nők részvételét, a gyermekek után járó segélyek azonban csökkentik. A túl magasán megállapított minimálbér nagy valószínűséggel hasonlóan aláássa a fiatalok foglalkoztatási kilátásait.

Az 5. fejezet bemutatja, hogy a versenyt visszaszorító termékpiaci szabályozás hogyan hatott a legjobb gyakorlatot követő termelési technikák nemzetközi terjedésére. A 2003 évtől tekinti át az ilyen jellegű szabályozások fejlődését, illetve a termelékenység felzárkóztatására gyakorolt hatásukat, összevetve az ICT elmúlt évtizedben tapasztalt gyors fejlődésével; valamint, hogy a verseny erősítését célzó reformok miként fokozhatják a növekedést, és hogyan járulhatnak hozzá a termelékenység felzárkózásához az OECD országok között. A termékpiac liberalizálására irányuló általános tendencia ellenére a szabályozások még mindig visszaszorítják a versenyt a nem termeléssel foglalkozó szektorokban. A versenykorlátozó termékpiaci szabályozások kedvezőtlenül hatnak a termelékenységre, mivel lassítják a legjobb gyakorlatot követő termelési technológiákra való áttérést. Ez különösen olyan országok számára ártalmas, amelyek egyes iparágakban messze elmaradnak a technológiai élvonaltól.

A korlátozó szabályozás legalább két csatornán hátráltatja az új technológiák terjedését: akadályozza a befektetéseket a legújabb ICT-t berendezésekbe, és gátolja a külföldi technológia közvetlen külföldi befektetésen (FDI) keresztül zajló elterjedését. Az 1995–2003 időszakban például a becslések szerint a termelékenység éves növekedése legalább $\frac{3}{4}$ százalékponttal magasabb lehetett volna a vizsgált országok felében, ha a versenyt gátló szabályozások minden szektorban a legkevésbé szabályozott OECD ország szintjén álltak volna.

Az egyes OECD országokra vonatkozó friss gazdasági felmérések részletes áttekintéseire építve a 6. fejezet számba veszi a versenyt befolyásoló politikákat, inkább a verseny még meglévő gátjaira, nem pedig az eddig elért fejlődésre helyezve a hangsúlyt. Megállapítja, hogy a versenytörvények a legtöbb országban tiltják a horizontális kartelek létrejöttét, viszont néhány esetben a szankciók a gátló szint alatt maradnak, csak korlátozott körben indíthatók polgári peres eljárások, és megfelelő jogi mechanizmusok hiányában a kartelltagok kibúvókat találnak. Egyes országokban a versenytörvény nem alkalmazható állami érdekeltégű intézményekre és vállalatokra, ami torzítja a versenyt a privát szektorral.

Ráadásul több országban a jogrendszer még ma is számos szektorban tiltja a versenyt. Különösen igaz ez a kiskereskedelmi forgalmazásban és professzionális szolgáltatások terén, megakadályozva *többek között* a nagy gazdaságokhoz, szolgáltatás-forgalmazáshoz és munkaerő-mobilitáshoz kapcsolódó potenciális hatékonyságnövekedést. A hálózati iparágakban a legnagyobb kihívás még mindig az, hogy miként lehetne egyenlő mozgásteret biztosítani a különböző tulajdonú (pl. belföldi és külföldi, állami és magán) vállalatok számára, különös tekintettel a hálózatok elérésére és befektetés-ösztönző elemek biztosítására az újonnan privatizált állami monopóliumok esetében.

Az OECD országok kormányai a növekedés, foglalkoztatás és közfinanszírozás erősítése érdekében elkötelezték magukat a strukturális reformok végrehajtása mellett. Általánosan elismert tény, hogy az említett célkitűzések eléréséhez sok országban átfogó strukturális reformokra van szükség. Ennek ellenére a fejlődés nem volt egyforma mértékű sem az országok, sem a politikai területek között. Ennek egyik oka az érdemleges, nem gazdasági célkitűzések miatt hozott esetleges kompromisszumokból fakadhat. Ugyanakkor a reformok mélységében, mértékében és időzítésében tapasztalható eltérések politikai kényszereket is tükröznek. A reformmal szembeni ellenállás mögött húzóó tényezők jobb megértéséhez és ezek leküzdésére alkalmas módok megtalálásához a kulcs az úgynevezett „strukturális reformok politikai gazdaságtanában” keresendő.

Ezen politikai gazdaságtani kérdéseket tárgyalja a 7. fejezet, amely vázlatos áttekintést ad az OECD országokban zajló reformok alakulásáról, majd számba veszi a friss OECD felmérések eredményeit arról, hogy a gazdasági és politikai feltételek milyen módon befolyásolhatják a termék- és munkaerőpiacok reformjának végrehajtását. A strukturális reformok megvalósítását befolyásoló tényezők egyes elemeinek áttekintése a múltbeli, OECD vizsgálati eljárásokban kiemelt gazdasági reformok tapasztalataiból levonható (pozitív és negatív) tanulságokra mutat rá.

Elsőként, a gazdasági elemzés azt érzékelteti, hogy míg a piacorientált reformok elősegítik a globális bevételek növelését, bizonyos személyek számára veszteséggel járhatnak, legalábbis megfelelő kompenzáció hiányában. Az a tény, hogy a reformellenesség gyakran a politikaváltás költségeihez és előnyeikhez kapcsolódó komplexitásból, valamint a gazdasági és egyéb célkitűzések közötti kompromisszumokból fakad, azt sugallja, hogy az átfogó és világos tájékoztatás a sikeres strukturális reformok elengedhetetlen eleme.

Másodszor, mivel megvalósulásukhoz idő kell, és gyakran szerteágazóak, a reformokból fakadó előnyöket sokszor bizonytalannak tekintik. Ezzel szemben azok, akiket a változások hátrányosan érintenének, könnyen azonosítják magukat, és összefognak a reformok megakadályozására, ami a „status quo uralmához” vezet. A reformterületen a kollektív cselekvéssel szemben tapasztalható nehézségek olyan helyzetekhez vezetnek, ahol az intézményi változások fő hajtóereje a krízis. Ehelyett inkább jól időzített reformokra lenne szükség az olyan szituációk kiküszöbölésére, ahol a tétlenség ára olyannyira nyilvánvalóan megfizethetetlen, hogy mellette eltörpülnek a reform rövid távú költségei.

Kicsit optimistábban, a fejezetben bemutatott empirikus felmérés azt sugallja, hogy a kisebb országok gyorsabbak és ügyesebbek lehetnek a reformok időben történő bevezetésében. Szemmel láthatólag ugyanez érvényes ott is, ahol a politikai rendszerek a politikai stabilitás előmozdítói, vagy ahol a pénzügyi helyzet elég erős ahhoz, hogy a reform veszteségei számára megfelelő kompenzációt biztosítsanak. Előfordulhat az is, hogy egyes reformok végrehajtása egyszerűbb, mint a többi: a pénzügyi piacok, a nemzetközi kereskedelem, és egy bizonyos fokig a termékpiac liberalizációja láthatólag politikailag kevésbé érzékeny, mint a munkaerőpiac reformja.

© OECD 2007

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Az OECD on-line könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre:
www.oecd.org/bookshop/

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság Jogi és Fordítási Csoportjától.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights/

